

...מה להגיד לך בני, עוד אני לא מאמינה !

כל יום שישי עוברים מעל הבית, מעל למגרש הספורט פייפרים — הלוך וחזור, מצפון לדרום ומדרום לצפון, הלב מתכווץ, בתקווה אולי אתה בין העוברים ועוד מעט תבוא. תעשה לנו שלום בכנפיים. כולנו נצא למרפסת לנפנף בידים, אבל... לשוא. אנו מחכים. כולם עוברים בלי סימן. לא פעם שאלו אותי : „את לא מפחדת ששאלו טייס ?“ תמיד אמרתי — ומה זה יעזור שאני מפחדת ! כי אפשר להבטיח שבמקום אחר זה לא קורה. והנה קרה — שלושה מחבריך נפלו, לא כטייסים. ואתה עברת את המלחמה, נפגעת, נצלת, לפי הספורים נפגעת אפילו כמה פעמים בזמן היותך בשירות כטייס אבל יצאת בשלום.

אבל כנראה שהמות לא בוחר בזמנים מסוימים. הוא פוגע מתי שמזדמן ולא חשוב איפה ואיך, ותמיד זה לא מוצלח. לא, לא.

לא בני, אף פעם לא חשבתי שאתה תפגע, משום מה, היה בי בטחון שלך זה לא יקרה. תמיד אמרת — הכל בסדר, למרות שתמיד כששאלתי איך אתה מרגיש תמיד עייף, עייף, לא פעם באת ביום שישי והארוחה הראשונה באותו יום היתה בצהריים בשעה שלוש, כי לא הספקת לאכול ארוחת בקר, תמיד עסוקים. ממהרים לא מספיקים להגיע לארוחת בקר, „אבל אין דבר אמא, לכל מתרגלים“.

כן, בני, להכל, רק לא למות.

ביחוד לא מתרגלים לאובדן בן. אף אמא בעולם לא תשלים עם אובדן בן. לו רק יכולנו להתאחד כל האמהות בכל העולם ולצעוק צעקה גדולה לאלה שהם מנהלים את העולם, באיזה זכות הם שולחים את בנינו למות ?

כן בני זה פרזות. אני יודעת. כל האמהות היו רוצות בזה אבל עוד לא נמצאה הדרך לאיחוד. כן ! בני אני יודעת שרצית לבנות לך בית משפחה. מאד אהבת חיי משפחה, אהבת לבקר אצל קרובי משפחה ותמיד נהנית מבית חם, ובדיוק שכבר התקרב הזמן שתגיע למחוז חפצך לא הספקת.

ממש לפני הדלת נפלת.

קשה מאד להשלים, אבל החיים עושים את שלהם.

האחים הם נחמדים, למענם ואיתם נמשיך לזכור אותך בכל יופיך בעדינותך. תהיה מנוחתך עדן.

אמא

... לנו היה שאול ראשית שמחתנו כמשפחה צעירה, לאחים
והאחות — נושא הערצתם וחבתם. לקבוץ — מקור לגאווה.

ה י ל ד ו ת — היתה מוצפת אהבת הורים. מוקפת אהבת המטפלות.

ה נ ע ו ר י ם — עברו במסגרת הקבוצה המלוכדת והמבינה לבן הכי
צעיר שבתוכה.

בין כתלי המוסד ובידי מחנכים מסורים שנתנו לו את כל האפשר-
ויות.

ל צ ה " ל — מסרנו עלם חמד ללא נסיון חיים.

ידיים נאמנות ובוטחות אלה של משפחת חילהאויז העלו אותו
למרומים.

— למרומי יכולתו האישית כחניך.

— לשיא התמסרותו כמדריך.

— ולפסגת אושרו הפרטי.

מפסגות אלה השקיף שאול לשיאים עוד יותר גבוהים. לשחקים —
למירז'ים.

מפסגות אלה השקיף שאול לשיא האושר הפרטי — לחיי משפחה.
השקיף — ואליהם לא הגיע.

אנו עומדים כאן במציאות אכזרית וקשה לנו מאד. קשה לנו
כמשפחה — קשה לנו כקבוץ — קשה לנו כעם.

אנו רק רוצים לעמוד בקומה זקופה ולשאת זאת בראש מורם.

ר ח מ י ם

לא זוכרת את שאול כאחד שחלם על הטייס בגיל צעיר. הוא בנה טיסנים בגלל העמלנות שבך אבל לא כטייס לעתיד. הוא גם לא הלך בזמנו לאמוני גדנ"ע אויר.

כשהתגייס, כשבועיים לפנינו, דבר אתי על סירת צנחנים. להפתעתי, כשהגעתי לקלט, ראיתי שהוא כבר בין פרחי הטייס.

אני זוכרת את היום שבה לבסיס. עשה רושם חברתי ומקובל על כולם. בכת רצונו פלס לעצמו דרך, היה שטתי בעבודה והצליח במה שעשה.

לראשונה הכרתי את שאול בטייסת האורגאנים, שם שרתנו שנינו, נוסף להיותנו מדריכים בבית-הספר. אני זוכר אותו כאחד מאלה שהיו סומכים עליהם ללא עוררין. אם כמקשר ומארגן את מדריכי בית-הספר הטייסים על האורגן, אם כמוביל מבנים באמונים ובמבצעים. למרות זאת נתקל בקשיים כשרצה לעבור למיראז'. אנו שהכרנו אותו הן כטייס ומדריך והן כחבר ראינו קשיים אלה כבלתי מוצדקים והשתתפנו בהת-מרמרותו. בבית-הספר הדרכתני באותה טייסת שבה היה הוא סגן המפקד. משתדל מאוד, מסור מאוד ומצלית. לאחר נפילתו העלו חברים זכרונות. שאול לא היה מאלה שהולך להם קל, ובתפקידו כסגן מפקד הטייסת היה עליו להקיף חומר נרחב מאוד. הוא חשש תמיד מפני האפ-שרות שאי פעם לא ידע לענות על שאלה שתשאל. אחד המדריכים ספר שהיה יושב ולומד ומשנן ממש כ,,מתמיד" עד השעות המאוחרות. לא אני הוא המוסמך לקבוע זאת, אך חושבני שהצליח מאוד בתפקידו.

באותו יום ששי ססתי בבית-הספר ובאתי בצהריים לטייסת. היינו שאול ואני בכוננות. היה עלינו לשהות כיום וחצי בבסיס, וחברותינו עמנו. עסקנו בארגון המגורים, נסענו להביא מצעים, וכשחזרנו — תפסה אותנו הצפירה. מהרנו לטייסת, זרקנו על עצמנו את הציוד והמפות ורצנו למטוסים. אני זוכר שהיות והיתה זו גיחתי המבצעית הראשונה, עשיתי הכל לאט יותר, לא הספקתי להניע וכבר שמעתי את גלבוץ קורא לי ממסלול ההמראה: ,,שתיים, איפה אתה? " כמובן, שהוא הוטיק יחסית, היה המוביל במבנה. המראנו עמוסים רקטות — המשימה היתה תקיפת מחבלים שברחו ממרדף ומוצב שחיפה עליהם.

בדרך נתקלנו בעננים, נכנסנו לתוכם ונפרדנו. לאחר שיצאנו מהם לא ראינו זה את זה ונעזרנו בבקר כדי להפגש. מעל יריחו והצד השני של הירדן (שם היתה המטרה) לא היו עננים. עשינו יעף לזיהוי המטרה

ואחר כך תקפנו את עמדות המרגמות. שחררנו חלק מן החמוש ואז קרא גלבוע שהוא רואה טנק. ביקש רשות לתקוף אותו וקיבל. עשינו עליו יעף אחד וקצת החטאנו, גלבוע נכנס ליעף שני בשאני אחריו. הכל היה כליכך שקט, שהרגשתי שאני במטווח ולא בתקיפה חיה. לא ראינו אפילו פופ אחד של נ"מ. ואז, פתאום, ראיתי את המטוס שלו בוער ומתגלגל. פרק זמן קצר לא הבנתי מה אירע, הלא הכל היה שקט כל כך. אחר כך הסתובבתי לחפש מצנח. גם כוחות הקרקע לא ראו מצנח. חזרתי לבד. רק כשהגעתי לסייסת וראיתי את הפקידה בוכה, רק אז חזרה לתוכי התודעה שגלבוע איננו.

ז י ת

לאלומה הגיע שאלו רק בכתה ג'. מגיל טוקדס יותר הזכרונות הם רק מתמונות של חמישית רינה. אחד הדברים שאפיינו אותו באלומה שהוא היה צעיר והחברים הקרובים לו היו בסעין.

בתורת הילדים אני ושאלו היינו תמיד קטנים ושקועים עמוק מאחורי כל השאר. כשנתקלתי בקושי, הייתי מסתכל אם שאלו עושה ואז ניסיתי.

בימים אלו, של מלחמות — תקיפות וזינוקים, כשאתה חוזר לאחור וחושב על שנה שעברה מאז נפגע שאל, אתה תוהה עד כמה הזמן מזדרז לזוז ועד כמה קצרים הנם 12 החודשים שחלפו מאז אותו יום ששי, אחר הצהריים.

כמה הרבה התרחש מאז? יש ואתה חושב שבנפול אחד מידידיך, אחד מהטובים שבנוער — אולי, אולי יהא זה האחרון שבהם, ואולי לא, לא נצטרך עוד לשלם בחברים את מחיר הבטחון והשקט.

לראשונה הכרתי את שאל כחניך בקורס טיס. בעיני — בלט שאל כצעיר עליו ושובב, בעל יכולת טיסה ובעל כושר ספורטיבי וגופני גבוה. במבחן הסולו שלו על הפוגה, ציינתי לעצמי שהבחור עומד להיות טייס. היה זה בשלב מוקדם מאוד של דרכו. אך שאל שיך לאותם 20% של חניכים שעליהם ניתן להצביע די מוקדם שסכוייהם להצליח — בטוחים.

הוא היה אחד הבולטים, בקורס טייס הטוב ביותר שהכרתי, ואני מעיד על עצמי שהכרתי רבים. הוא היה בתוך הדברים. היתה בו עליזות אך רצינות. שובבות אך אחריות. תמיד נכון לעזור. בחור שידעת שאפשר לפנות אליו בכל ולא להתאכזב.

מלחמת ששת הימים, מצאה אותו בטייסת שהייתי מפקדה, כאחד ממקימי הטייסת וראשוניה. היה קצין המבצעים שאינו שוקט על שמריו, תוסס ובעל רעיונות.

בגיחה הראשונה, בדממת האלחוט הידועה, שימש כמספר 3, מוביל המשנה ברביעיה שלי. בטייסת הצעירה שלנו היה בין הבכירים שבצעירים, הוביל שלישיות וזוגות ועל כתיפיו הרחבות הוטלו משימות שלא הוטלו על בני גילו בטייסות אחרות ובטייסת שלנו.

את גיחתו האחרונה במלחמת ששת הימים, הגיחה ה-16, סיים בנטישה ממטוסו שנפגע בזמן תקיפת סוללת תותחים ברמה הסורית. כשהביאו ההליקופטר מכורזים, המקום בו נטש, המתנתי לו על הקרקע. וחשבתי שאראהו פגוע ושרוט. הוא ירד, בחיוכו הרחב, שתמיד היה מכווץ את עיניו, הסרבל קרוע מעט על כתפו, ומכה קלה ברך. הוא ידע לציין שזכר אחד הטריד אותו בכל הנטישה — היו אלו ה„שטוצרים“ של חלקת העגבניות בכורזים, שעה שנפל חצי מטר מהם...

נעשה לשאול את הדבר הנכון ביותר אם נזכור אותו כנער עם צחוק רחב ולבבי ועם אהבת חברים ורעות. נער שכלל שהיה נער – היה מבוגר. אחד שכולנו אהבנוהו.

יעקב טרנר

רצה ללכת למיראזים ודיברנו הרבה על חתימה נוספת. היה שלב שכמעט ויתר על הרעיון ורצה לחזור לקיבוץ, אבל בדיוק אז אישרו לו את החתימה.

אחרי המלחמה, בטיסת אימונים הוא ירה על משאית מצרית מחומשת ומן ההתפוצצות נפגעה כל הבטן של המטוס. היה וכוח אס ירד נמוך או לא. בכל אופן הוא בא לנחיתה בלי נלגלים כשכל השמן והדלק נשפכו ונחת בסוף עם אסס דלק.

נפגשתי איתו כשהיה מפקד קורס. היה הרבה יותר רציני ומסודר. אני זוכר שהיה בא ביום ראשון עם הסוודרה. מוציא כל דבר ומכניס לארון בסדר מופתי. ניסה תמיד לחנך אותי לסדר כמוהו, ממש הופתעתי.

הוא בא לצבא ממש ילד, והיה גם צעיר בגיל. לכן בלטה כל כך ההתבגרות שלו בתקופה זו.

להניח אותו היה ממש קשה. אם לא היה יכול לסבול את הרעש של החברה, היה עוזב את החדר, אבל אף פעם לא צעק.

בתקופה האחרונה, כאשר חשב על חתונה ממש הורגש שחל שינוי. היו לו הרבה ויכוחים על הקיבוץ. תמיד דיבר על כך שהוא רוצה לבוא ולעשות משהו בקבוץ, על מנת להזיז את החברה.

למרות שהייתי אתו הרבה זמן בקורס ואחר כך בטייסת, התחלתי להכיר אותו וממש, רק כאשר ניפגשנו עוד פעם כמדריכים בבית הספר לטיסת. נדמה לי שאז קיבל הרבה יותר בטחון. המלחמה גרמה לו שיתבגר מאוד. למרות שהיה אז טייס צעיר הוביל לא פעם מבנים לתקיפה. כשבא להדרכה, הניש אחליות כשעמד בפני החניכים תצריך היה להדריך אותם. כאן גם הייתה בו נקודת מפנה, וניכר בו ממש שינוי תיעונו באופן הדיבור וההופעה.